

Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olay Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*

Tuğba Dönmez^a

Selma Yel^b

^a Dr., Millî Eğitim Bakanlığı, ORCID: 0000-0002-5360-9835

^b Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-9624-6966

ÖZET

Öğrencilerin aktif bir vatandaş olarak yetiştirmelerini amaçlayan sosyal bilgiler dersinde gerçek dünya problemlerini sınıfa getirmek dersin amaçlarına ulaşmada etkili yöntemlerden biridir. Gerçek dünya problemlerini sınıfa getirmede ise güncel olaylarla tasarlanmış ders planlarından yararlanılabilir. Öğrencilerin ve öğretmenlerin sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi hangi bilgi ve becerilerin öğrencilere kazandırdığına ilişkin bulgulara ulaşmada son derece önemlidir. Bu çalışmada ilkököl 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanılarak tasarlanmış etkinliklere yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerini incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, orta sosyoekonomik düzeyde bir ilkökölün 4. sınıfında öğrenim gören 16 öğrenci ve sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Sekiz haftalık süre boyunca, 4. sınıf sosyal bilgiler dersi etkin vatandaşlık öğrenme alanı kazanımları araştırmacı tarafından güncel olay kullanılarak hazırlanan etkinlik ve uygulamalarıyla yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen öğretmen ve öğrenciler için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış, araştırma verileri içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin uygulamadan memnun kaldığı, uygulama ile haklarını öğrendiği ve öğrencilerde rol model davranışların pekiştirdiği tespit edilmiştir. Sınıf öğretmeni etkin vatandaşlık temasında yer alan kazanımları öğretmede başarılı olarak değerlendirdiği uygulamanın hem kendi bilgi ve beceri düzeyine hem de öğrencilerin bilgi ve beceri düzeyine olumlu katkılar sağladığına vurgu yapmıştır. Öğrencilerin ve sınıf öğretmenin görüşlerinden hareketle, uygulamanın öğretmen ve öğrencilere yeni bir bakış açısı kazandırdığı, öğrencilerin rol model davranışlarını pekiştirdiği, çocuk hakları öğretiminde yeni alternatifler ortaya koyduğu ifade etmek mümkündür.

MAKALE BİLGİSİ

Makale Türü
Araştırma

Makale Geçmişi
Gönderim tarihi:
16.04.2022
Kabul tarihi:
26.10.2022

Anahtar Kelimeler
Sosyal Bilgiler,
Güncel Olay,
Etkin
Vatandaşlık

Atıf Bilgisi: Dönmez, T. ve Yel, S. (2022). Sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10 (19), 501-514.

Sorumlu yazar: Tuğba Dönmez, e-posta: tugbacumhuriyet@gmail.com

* Bu çalışma birinci yazar tarafından ikinci yazar danışmanlığında tamamlanan doktora tezinin bir bölümünden üretilmiştir. Çalışma için Gazi Üniversitesi Etik kurul komisyonundan 08.02.2021 tarih ve E.18998 sayılı etik kurul izni alınmıştır.

Teacher and Student Opinions on the Use of Current Event in Social Studies Course*

Tuğba Dönmez^a

Selma Yel^b

^a, Dr., Ministry of National Education, ORCID: 0000-0002-5360-9835

^b Prof.Dr., Gazi University, ORCID: 0000-0002-9624-6966

ABSTRACT

In the social studies course, which aims to educate students as active citizens; Incorporating real-world problems in the classroom is one of the effective ways to achieve course objectives. Lesson plans designed with current events can be used to include real-world problems in the classroom. Determining the opinions of students and teachers on the use of current events in social studies lessons is extremely important in reaching the findings about which knowledge and skills students gain. In this study, it was aimed to examine the views of teachers and students about the activities designed using current events in the 4th grade social studies course in primary school. In the research, the case study design, one of the qualitative research designs, was used. The study group of the research consists of 16 students and classroom teachers studying in the 4th grade of a middle socioeconomic level primary school in Kırıkkale. During the eight-week period, the 4th grade Social Studies course "Active Citizenship" learning area acquisitions were carried out by the researcher with activities and practices prepared using current events. As a data collection tool, a semi-structured interview form prepared for teachers and students, developed by the researchers, was used. The data of the research were collected by the researchers and the research data were analyzed through content analysis. According to the results of the study, it was determined that the students were satisfied with the application, they felt happy during the application process, they learned their rights and the role model behaviors were reinforced in the students. The classroom teacher emphasized that the practice, which he considered successful in teaching the acquisitions in the "Active Citizenship" theme, made positive contributions to both his own knowledge and skill level and the knowledge and skill level of the students. Based on the opinions of the students and the classroom teacher, it is possible to state that the practice gives a new perspective to the teachers and students, reinforces the role model behaviors of the students, and presents new alternatives in the teaching of children's rights.

Article Type
Research

Article Background
Received:
16.04.2022
Accepted:
26.10.2022

Key Words
Social Studies,
Current Event,
Active
Citizenship

To cite this article: Dönmez, T. & Yel, S. (2022). Teacher and student opinions on the use of current event in social studies course. *International Journal of Turkish Educational Sciences*, 10 (19), 501-514.

Corresponding Author: Tuğba Dönmez, e-mail: tugbacumhuriyet@gmail.com

* This study was derived from a part of the doctoral thesis completed by the first author under the supervision of the second author. Ethics committee approval dated 08.02.2021 and numbered E.18998 was obtained from Gazi University Ethics Committee for the study.

Giriş

Bir durumun güncel olay olarak nitelendirilmesi için ya yakın zamanda meydana gelmesi ya da geçmişte yaşanmasına rağmen etkilerinin hala sürüyor olması gerekmektedir. Güncel olaylar gündemde olan konularla bağlantılı olan kitle iletişim araçlarıyla insanlara ulaştırılan haberlerdir. Güncel olaylar pek çok sebeplerle sınıflarda ders materyali olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte sınıfta kullanılacak güncel olayların aşağıdaki özelliklere de sahip olması gerekir (Demirkaya Gedik, 2008a; Paykoç, 1987; Taşkın ve Memişoğlu, 2019);

- Güncellik: Kullanılacak olan bilgiler güncel ve toplumu yansıtan olaylarla ilgili olmalıdır. Güncellik, medya araçlarıyla sınıfa getirilir ve eğitimin en önemli unsurlarındandır. Bununla birlikte sınıfa gelecek medyanın 5N1K'sına dikkat edilmelidir. Medyanın doğru zaman ve yerde, doğru biçimde ve miktarda doğru şekilde en önemlisi de doğru amaçla verilmesi gerekir.
- Eğitsel değer: Derste kullanılacak güncel olayın belli bir amaca hizmet etmesi gerekir. Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, devinimsel birtakım kazanımları kazanmasına yardımcı olmalıdır.
- Amaçlara uygunluk: Derste kullanmak üzere seçilecek güncel olaylar öğrencilerin dersin hedeflerini kazanmasına yardımcı olmalıdır.
- İlgililik: Seçilecek güncel olaylar eğitim-öğretim programlarıyla ve derste işlenecek konu ile ilgili olmalıdır.
- Güvenirlik ve geçerlilik: Doğruluğundan emin olunmayan haberler sınıfa getirilmemeli ayrıca yanlı veya taraflı bir anlatımın olup olmadığına bakılmalıdır.
- Yararlılık: Sınıfta kullanılacak güncel olaylardan yararlı bilgiler edinilmelidir.
- Olanak: Güncel olay işlenirken ihtiyaç bulunan malzemelerin kontrol edilmesi ve işlenmesine uygun olan güncel olayların sınıfa getirilmesi gerekir.

Sosyal bilgiler dersi başta olmak üzere okullarda öğrenmeyi günlük olaylarla ilişkilendirmek, öğrenmeleri eğlenceli hale getirmek ve aktif katılımı sağlamak gibi nedenlerle eğitimde güncel olaylardan yararlanılabilir. Güncel olayların derslerde kullanımından bahsedilince akla gelen ilk derslerden biri, hayatla iç içe olan sosyal bilgiler dersidir. Nitekim MEB tarafından hazırlanan öğretim programlarına da bakıldığında sosyal bilgiler dersinin kazanımlarının derslerde güncel olay kullanımına uygun olduğu ve kazanımları kazandırmada da etkili olabileceği düşünülerek öğretim programları güncel olay kullanımını desteklemektedir (TTKB, 2018).

Sosyal bilgiler dersinin en önemli amaçlarından biri de haklarını ve sorumluluklarını bilen etkin vatandaşlar yetiştirmektir. Haklarını ve sorumluluklarını bilen etkin vatandaş olmak ise birtakım becerilere sahip olmayı gerektirir. Bu beceriler günümüzde 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılrsa da aslında etkin vatandaş olmanın gerekliliklerindedir. 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırdığımız medya okuryazarlığı, eleştirel düşünme ve problem çözme, iletişim ve iş birliği, politika okuryazarlığı, girişkenlik ve girişimcilik gibi pek çok beceri

asında sosyal bilgiler dersinde kazandırılması gereken beceriler olarak karşımıza çıkmaktadır (TTKB, 2018). Bu becerileri kazandırmada sınıfa getirilecek daha önceden tasarlanmış, konuyla ilgili olduğu düşünülen, gerçekçiliği ve doğruluğu şüphe getirmeyen bir gazete haberi etkili olabilecektir. Bunun gibi birçok bakımdan sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilebilir. Bu sebepler başlıca şunlardır;

- Güncel olaylarla ilişkilendirilecek sosyal bilgiler dersinde olaylar somutlaştırılabilir. Somutlaştırılan olayların öğrenimini kolaylaştırabilir.
- Öğrencilerde eleştirel düşünme ve olaylar analitik bakma yeteneği kazandırır.
- Öğrencilere demokratik değerlerin kazandırılması sağlar.
- Öğrencilere güncel olayları takip etme ve anlayabilme yeteneğinin kazandırılmasını sağlar.
- Vatandaşlık becerilerinin çeşitliliğine katkıda bulunur.
- Öğrencilerin günlük hayat ve farklı yayın araçlarına karşı ilgisinin artmasına sağlar.
- Öğrencinin genel kültürünü geliştirir, dünyada ve ülkemizde olan olaylara karşı merakını tetikler.
- Toplumdaki olayları algılayabilecek duruma gelmesi için hazır bulunuşluk seviyesini artırır.
- Öğrencilerin, vatandaşlığın önemli bir özelliği olan, kendi dünyaları hakkında bilgili olmalarına yardımcı olur (Demirkaya Gedik, 2008a; Deveci, 2007; Kaltsounis 1987; Taşkın ve Memişoğlu, 2019).

Öğrencilerin aktif bir vatandaş olarak yetişmelerini amaçlayan Sosyal Bilgiler dersinde öğrencileri gerçek dünyadan koparmak anlamsızdır aksine gerçek dünya problemlerini sınıfa getirmek öğrencilere aktif vatandaş olmak için gereken bilgiye ulaşma ve çıkarım yapma becerilerini kazandırmalarında yardımcı olur. Ayrıca öğrenciler daha önceden sahip oldukları tutum ve değerleri eyleme dönüştürür; çevre, insan hakları ve benzeri konularda yeni düşünceler geliştirirler (Michaelis ve Garcia, 1996). İyi seçilmiş güncel olaylar kişilere haklarını nasıl kullanmaları gerektiği fikrini verir ve yol gösterici olabilir. Öğrenciler kendilerini doğrudan etkileyen somut durumlarla dersteki diğer konulardan daha fazla ilgilenirler (Demirkaya Gedik, 2008a).

Güncel olayların sosyal bilgiler dersinde kullanılmasına ilişkin yapılan araştırmalar incelendiğinde; Arın (2006), Tangülü (2013), Ünlüer (2008), Zemin (2013) araştırmalarında sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımının öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığını belirtmişlerdir. Bununla birlikte sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımının sosyal problemlere duyarlıklarının gelişmesine (Eryılmaz, 2013); eleştirel düşünme (Gürdoğan Bayır, 2010), karar verme (Akdaş, 2013) ve kendilerini ifade etme becerilerine (Bekret, 2019); akademik başarıya (Karagözlüoğlu, 2017; Munck, 2006) katkı sağladığını ortaya çıkaran araştırmalar bulunmaktadır.

Sosyal bilgiler dersi öğrenme alanlarında etkin vatandaşlık öğrenme alanı diğer öğrenme alanlarında olduğu gibi güncel olay kullanımına son derece elverişli öğrenme alanlarından biridir. Örneğin çocuk hakları ile ilgili sınıfa getirilecek bir güncel olay üzerine konuşmak, bu konuda yeterli bilgi edinmek için araştırma yapmak, elde edilen bilgileri paylaşmak dersin amaçlarına ulaşmada yararlı olabilir. Öğrencilere çocuk haklarını güncel olaylarla öğretmeyi amaç edinen bir öğretmen problem çözme temelli yaklaşımı temele alarak, tartışma ortamı yaratarak, grup çalışmalarına dayalı bir öğretim planlayarak programın temel aldığı birçok becerinin de öğrenciye kazandırılmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Tüm bu sebeplerden dolayı bu araştırmada etkin vatandaşlık öğrenme alanında güncel olaylarla tasarlanmış ders planına ilişkin öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini almak amaçlanmıştır. Bu bağlamda araştırmanın temel problem sorusu “Sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri nelerdir?” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın temel problem sorusuna yönelik olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır:

1. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğrenciler sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanılarak oluşturulmuş ders tasarımı boyunca kendilerini nasıl hissetmişlerdir?
3. Öğrenciler sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanılarak tasarlanmış ders boyunca neler öğrenmişlerdir?
4. Sınıf öğretmenin sosyal bilgiler dersi etkin vatandaşlık öğrenme alanında güncel olay kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Bu desende, araştırma katılımcılarının yaşamlarını nasıl yorumladıkları, oluşturdukları ve deneyimlerine ne anlam kattıkları üzerinde durulur. Bu desen tüm disiplinlerde ve uygulamalı alanlarda ve eğitimde yaygın kullanılan bir türdür. Temel nitel araştırmada, araştırmacılar sürece odaklanıp, süreci anlamaya çalışırlar (Merriam, 2013). Bu sayede öğrencilerin ve sınıf öğretmenin uygulamaya yönelik görüşleri, hissettikleri ve bilgileri incelenmiştir. Çalışmanın öncesinde Gazi Üniversitesi Etik kurul komisyonundan 08.02.2021 tarih ve E.18998 sayılı etik kurul izni alınmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemi; zengin bir bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine araştırılmasına imkân sağlayan örnekleme yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmanın çalışma grubunu, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Kırıkkale’de orta sosyo-ekonomik düzeyde bir ilkokulun 4. sınıfında öğrenim gören 16 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerden 8’i kız öğrenci 8’i erkek öğrencidir.

Etkinlik Süreci

Etkin vatandaşlık öğrenme alanında öğrencilerin model davranışları pekiştirecek gazete haberleri, videolar ve resimler seçilerek bu materyaller eğitim-öğretim materyallerine dönüştürülmüştür. Bu aşamada materyallerin çocukların yaş ve ilgilerine uygunluğuna dikkat edilmiştir. Güncel olaylarla hazırlanmış etkinlikler çalışma yaprakları halinde tasarlanmıştır. Etkinliklerin hazırlanmasında Ahi Evran Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalında görev yapan 2 akademisyenden, 1 Türkçe öğretmeninden ve lisansüstü eğitime sahip 5 sınıf öğretmeninden uzman görüşü alınmıştır. Ders planlarında 2020-2021 eğitim-öğretim yılı sosyal bilgiler dersi öğretim programı etkin vatandaşlık öğrenme alanı kazanımlarına uygun etkinliklere yer verilmiştir. Bu kazanımlara uygun olarak 8 farklı ders planı ve ders planlarına uygun çalışma yaprakları öğrencilerine uygulanmak üzere hazırlanmıştır. Her hafta ele alınan kazanım ve etkinlikler, önceden planlanarak uygulanmıştır.

Veri Toplama Süreci

Öğrencilerin ve öğretmenin etkinliklerine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Bu doğrultuda araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlanmıştır. Konuya ilişkin hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları ilk olarak üç alan uzmanı (2 sosyal bilgiler eğitimi, 1 sınıf eğitimi) görüşüne sunulmuş, uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmış ve form son şeklini almıştır. Öğrenci ve öğretmen görüşme formları ayrı ayrı 3 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Bu sorularla öğrencilerin ve sınıf öğretmenin güncel olaylarla hazırlanmış etkinliklere yönelik görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde her bir görüşme yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür. Sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilen yüzü yüze görüşme tüm uygulamaların tamamlanmasından sonra yapılmış ve yaklaşık olarak 25 dakika sürmüştür. Sınıf öğretmenin süreç boyunca yer alan etkinliklere ve çocuk haklarına yönelik değerlendirmelerinin yansıtılması adına 3 temel soru yöneltilmiştir.

Verilerin Analizi

Yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla elde edilen verileri analiz sürecine hazır hale getirmek için görüşmelerin ses kayıtları bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. İçerik analizi, "birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek" yorumlamayı içerir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Öğrencilerin görüşleri detaylı okunarak birimlere ayrılmış ve içerik analizine tabi tutularak kodlanmıştır. Öğrencilerin kimliklerinin gizli tutulması için Ö1, Ö2..... Ö16 şeklinde kodlamalar yapılmıştır. Sınıf öğretmeni ise S.Ö şeklinde kodlanmıştır. Kodlardan anlamca birbirine yakın olan ve benzer özelliğe sahip olanlar bir arada toplanarak kategoriler oluşturulmuştur. Öğrencilerinin yarı yapılandırılmış görüşme sorularına verdikleri yanıtlar temalar ve kategoriler altında toplanarak ve yapılan kodlamalar frekans değerleri hesaplanarak değerlendirilmiştir. Görüşmelerin analizleri iki uzman tarafından farklı zamanlarda gerçekleştirilmiştir. Veri analizinde Miles ve Huberman'ın (1994) önermiş olduğu güvenilirlik formülünden yararlanılmış, uyuşum yüzdesi %86 olarak bulunmuştur. İçsel tutarlılığı veren kodlama

denetimine göre kodlayıcılar arası görüş birliğinin en az %80 olması beklenmektedir (Miles ve Huberman, 1994). İnandırıcılığı arttırabilmek için öğrencilerin görüşme sorularına verdikleri yanıtlardan doğrudan alıntılar analizler ile sunulmuştur.

Bulgular

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Öğrencilerin bu eğitime ilişkin düşüncelerinin nelerdir?”, sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerinin “Bu Eğitime İlişkin Düşüncelerin Nelerdir?” Sorusuna İlişkin Verdikleri Cevaplar

Kategoriler	f
Haklarımı öğretti.	12
Etkinlikleri çok sevdim.	11
Çok eğlendim.	11
Bize çok şey kazandırdı.	10
Rol model/ yol gösterici idi.	10
Gazete haberlerini sevdim/ilgimi çekti.	8
Haklarımı daha iyi anlamamı sağladı.	5
Keşke devam etseydi.	4
Etkinlikler orijinal ve yaratıcıydı.	3
Başka çocuklara da bu eğitim verilmeli.	1
Toplam	75

Öğrencilerin birinci soruya verdikleri yanıtların daha çok dersin kazanımlarıyla ilişkili olduğu görülmektedir. Öğrencilerin bu uygulama ile haklarını öğrendikleri söylenebilir. Bu konudaki öğrenci görüşleri aşağıdaki gibidir;

“Bu eğitim adı çocuk hakları eğitimi o yüzden hep haklarımızdan bahsettik. Bu haklarını kullanmayan çocuklarda vardı mesela bir de kullandıkları için özgüvenli, kendini güvende hisseden çocuklar vardı ben de onlar gibi olacağım bu çocuklar bana çok güzel örnek oldu. Eğitim hiç bitmeseydi keşke.” (Ö15)

“Bütün çocuklar haklarını öğrenmeli ve korumalı. Ben bu eğitim boyunca bunları öğrendim ve kendime söz veriyorum her yerde bu haklarımızı anlatacağım. Yaptığımız çalışmalarla bizim sınıftan olmayanlara da yardımcı olacağım. Her çocuk haklarını bilmeli bence.” (Ö.12)

Bununla birlikte öğrenciler uygulamayla beraber etkinlikleri çok sevdiğini ve uygulamanın devam etmesi gerektiğine yönelik fikir belirtmişlerdir. Böyle etkinlikleri devam etmesini söyleyen öğrenciler başka öğrencilerinde bu etkinlikleri yapmalarını istemişlerdir. Bu konudaki öğrenci görüşleri aşağıdaki gibidir;

“Ben bu etkinliklerde çok eğlendim. Bazı etkinliklerde öğrendiğimiz şeyler çok şaşırtıcıydı. Bazen kendimi çağdan çağa atlıyormuş gibi düşündüm. Bu etkinlikler hep devam etsin. Ben de arkadaşlarım da yeni haberler görmek istiyoruz.” (Ö.1)

“Önerim daha çok yapmak. Bu eğitim ilişkin düşüncelerim çok güzel çok eğleniyorum. Etkinlikler benim çok dikkatimi çekti ve beni geliştirdi.” (Ö.2)

“Bu eğitimler bize çok şey kazandırdı. Kendimize olan güvenimiz geldi. Daha özgürce konuşmamızı sağladı. Böyle eğitimler sık sık olursa daha çok şey öğrenebilir.” (Ö.13)

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğrenci görüşme formunda yer alan ikinci soru “Uygulama sürecinde kendinizi nasıl hissettiniz?” şeklinde olup, öğrencilerin cevapları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerinin “Uygulama Sürecinde Kendinizi Nasıl Hissettiniz?” Sorusuna İlişkin Verdikleri Cevaplar

Kategoriler	f
Çok İyi	10
Mutlu	8
Süper	7
Heyecanlı	5
Özgüvenli	4
Meraklı	4
Toplam	38

Öğrencilerin ikinci soruya verdikleri yanıtlarda uygulama ile ilgili pozitif duygulara sahip oldukları görülmektedir. Buradan yola çıkarak öğrencilerin etkinlikleri sevdikleri, uygulama boyunca çok iyi ve mutlu oldukları söylenebilir. Öğrencilerin görüşlerine ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir.

“Uygulama boyunca kendimi süper hissettim çünkü uygulama çok güzeldi.” (Ö.1)

“Kendimi mutlu ve özgüvenli hissettim.” (Ö.3)

“Kendimi bu eğitimde çok meraklı hissettim. Şimdi hangi etkinliği yapacağız diye çok heyecanlandım. Sürekli öğretmenimize bu sonraki eğitimde ne yapacağımı sordum.” (Ö.6)

“Uygulama sürecinde kendimi çok iyi hissettim. Çünkü uygulama çok eğlenceli ve bilgili olduğu için iyi hissettim.” (Ö.13)

“Uygulama sürecinde kendimi iyi hissettim çünkü haklarımızı öğreniyoruz. Bu süreçte çok iyi hissettim kendimi.” (Ö.7)

“Gazetede ki çocukları gördükçe heyecanlandım. Ben de onlar gibi olmayı istedim.” (Ö.14)

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğrenci görüşme formunda yer alan üçüncü soru “Bu eğitim boyunca ne öğrendin?”

Bilmediğin ne öğretti?" şeklinde olup, öğrencilerin cevapları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin "Bu Eğitim Boyunca Ne Öğrendin? Bilmediğin Ne Öğretti?" Sorusuna İlişkin Verdikleri Cevaplar

Kategoriler	f
Haklarımı öğrendim.	12
Farklı yöntem ve teknikler öğrendim.	8
ÇHS'ni öğrendim.	8
Farklı kurum ve kuruluşlar öğrendim.	7
Haklarımı savunmam gerektiğini öğrendim.	7
Haklarını kullanan çocukları öğrendim.	5
Haklarını kullanamayan çocukları öğrendim.	3
Toplam	50

Öğrencilerin üçüncü soruya verdikleri yanıtların etkin vatandaşlık ünitesi konuları ile yakından ilgili olduğu söylenebilir. Öğrencilerin çoğunluğu uygulama ile haklarını öğrendiği belirtmiş, ÇHS'nden bahsetmiş, haklarını kullanmanın önemini vurgulamışlardır. Bu bakımdan uygulamanın ilgili dersin kazanımlarını gerçekleştirmede başarılı olduğu söylenebilir. Öğrencilerin görüşlerine ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir.

"Bu eğitim boyunca haklarımı daha çok olduğunu beğendim. Haklarımın benim için daha önemli olduğunu öğrendim."(Ö.13)

"Biz hep en iyisini isteriz ama diğer yoksul çocuklar isteyemez ama onlar elindekilerle yetinip yaşıyorlar ve bazıları ölüyorlar. Onlar için bir şey yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bizler hep beraber onları koruyabiliriz."(Ö.9)

"Bu eğitim boyunca çok şey öğrendim. Anlat anlat bitmez. En önemlisi de çocuk hakları sözleşmesi varmış onu öğrendim. Bu sözleşme bize haklarımızı anlatıyor. Her madde bir hak var ve o hakları bilmemiz gerekiyor. Mesela oyun hakkı 31. maddeydi ben bunları öğrendim."(Ö.1)

"Bu eğitim olmazsa haklarımı öğrenemezdik. Verilen haberlerin anlamak için 5n1k soruları ne demek onu öğrendik. Ben daha önce bunu bilmiyordum mesela. Bir de haber yazarken de bunlara dikkat etmeliymişiz, hikâye de de artık bunlara dikkat edeceğim."(Ö.10)

"Haklarımız bazıları öğrendim çocuk meclisi öğrendim. Hakları için çabalayan arkadaşlarımızı öğrendim. Başkalarının haklarına saygılı olmam gerektiğini öğrendim. Katılıyorum etkinliğinde herkes başka bir düşünce söyledi ama öğretmen herkese aferin dedi. Demek ki bir soruya farklı fikirler verilebiliyormuş. Yapboz etkinliğinde öğretmen her bir parça sizin bir hakkınız dedi ben bunu çok beğendim. Her parçamı koruyacağım."(Ö.11)

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan "Sınıf öğretmeninin sosyal bilgiler dersi etkin vatandaşlık öğrenme alanında güncel olay kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?" sorusunu cevaplamak için sınıf öğretmeni ile yapılan görüşmeye ve görüşme sonrası elde edilen sonuçlara aşağıda yer verilmiştir.

Sınıf öğretmeninin sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanılmasına ilişkin görüşleri incelendiğinde; sınıf öğretmeni güncel olayların sosyal bilgiler öğrenme alanlarında kullanılmasını orijinal bir fikir olarak görmüştür. Aynı zamanda bu uygulamanın örnek bir uygulama olduğuna vurgu yapmıştır. Güncel olay örneklerinde bulunan davranışları öğrencilerin örnek olarak davranışlarına yansıtacağını belirtmiştir. Sınıf öğretmeninin birinci soru olan “Güncel olayların sosyal bilgiler öğretiminde kullanılması hakkında düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna verdiği yanıt aşağıdaki gibidir.

“Şunu itiraf etmeliyim ki biz öğretmenler aslında gazeteleri ders materyali olarak çok nadir kullanırız. Genelde kitaplarda bir gazete haberi falan olursa onun üzerinden genelde 5N1K soruları ile dersi işleriz. Zaman zamanda sınıfa öğrencilerin gazete getirmesini isteyerek ki bu kesimlerde pek gazete olmadığından birkaç öğrenci getirirse gazete incelemesi yaparız. İlk defa gazetenin bu kadar işlevsel bir eğitim materyali olarak kullanılmasına şahit oldum. Özellikle akran modelinin fazlasıyla etkili olduğu bu çağ çocuklarına haklarını, haklarını kullanan güncel olaylarda geçen çocuklarla öğretmek harika bir fikir. Süreci, haberlerin toplanmasını ve uygun haberlerin bulunmasının ve bunlara uygun etkinlikler tasarlanmasının zorluğu düşünülürse gerçekten yaptığımız uygulamalar fazlaca zahmetli ve uğraştırıcı olmuş. Ama çocuk hakları öğretiminde güncel olayları kullanmak orijinal bir fikir ve bence çok etkileyici. Hem çocuklara haklarınızı kullanmalısınız mesajı veriyor hem de kullanan kişilerin başarı hikâyeleri paylaşılıyor ve benzer çalışmalar yaptırılarak öğrenci cesaretlendiriliyor. Bence çocuk hakları eğitiminde kullanılması gereken örnek bir uygulama.”

Sınıf öğretmeni yapılan uygulamanın “Etkin vatandaşlık” temasındaki kazanımlara ulaşmada etkililiğine yönelik görüşleri incelendiğinde; sınıf öğretmeni uygulamanın öğrencilere kazanımları öğretmede son derecede etkili olduğunu söylemiş ayrıca kalıcı öğrenmeler gerçekleştireceğine vurgu yapmıştır. Ayrıca kazanımlarla beraber farklı bilgi ve becerileri de öğrencilere kazandırdığını ifade etmiştir. Sınıf öğretmeninin ifadeleri değerlendirildiğinde uygulamanın öğrenciyi kazanımları kazandırmada başarılı olduğu ve örtük olarak da programda belirtilen birçok becerilere de kazandırmada etkili olduğu söylenebilir. Sınıf öğretmeninin ikinci soru olan “Sizce güncel olayların sosyal bilgiler dersi “Etkin vatandaşlık” öğrenme alanında yer alan kazanımlara ulaşmada etkili olmuş mudur? Neden? “ sorusuna verdikleri yanıt aşağıdaki gibidir;

“Gönül rahatlığıyla şunu söyleyebilirim ki bu eğitim sonunda öğrenciler sahip oldukları haklarını öğrendiler, sorumlulukları konusunda bilinçlendiler, ilgi ve isteklerine göre hangi sosyal ve kültürel etkinlikleri seçebilecekleri konusunda fikir sahibi oldular ve kendi bağımsızlıkları ile ülke bağımsızlıkları arasında bağ kurabildiler. Bence kazanımlar başarıyla öğrenciler tarafından kalıcı bir şekilde öğrenildi. Çünkü yapılan etkinliklerin kazanımlarla doğrudan bağlantısı olması bunun sonucunda öğrencilerin aklına etkinlikler geldikçe diğer bilgilerin gelmesi kolaylaşacaktır. Öğrencilerin yaptıkları bu farklı etkinlikleri unutacaklarını zannetmiyorum. Böylece elde ettikleri bilgiler akıllarında kalacaktır. Bence bu uygulama çocuklara temada var olan kazanımlardan çok daha fazlasını kalıcı olarak öğretti. Ayrıca öğrencileri hakları konusunda öğrenmenin yanı sıra harekete geçmenin önemini fark etmiş oldu.”

Sınıf öğretmenini uygulama etkinliklerini ve süreci genel olarak değerlendirdiğinde; çocuk hakları öğretiminde gerekli olan istek konusuna vurgu yapmış ve bu uygulama boyunca çocuk hakları eğitiminde öğrencilerin öğrenmeye karşı meraklarının her daim canlı olduğunu belirtmiştir. Kendisinin de süreçte öğrenmeye ve öğretmeye karşı isteğinin arttığını belirten

sınıf öğretmeni uygulamayı başarılı bulmuş ve öğrencilere faydalı olduğunu düşünmektedir. Sınıf öğretmenin görüşmenin üçüncü sorusu olan “Sınıfınızda yapılan bu uygulama ve etkinlikleri genel olarak değerlendirdiğinizde neler söylemek istersiniz?” sorusuna verdiği cevap aşağıdaki gibidir;

“Benim için eğitimde önemli olan nokta çocukların ilgisini çekmesi ve eğitim boyunca da mutlu olmaları. Gözlemlerim boyunca sınıftaki tüm öğrencilerin etkinliklere katılmaya istekli oluşu, hevesli tavırları çok hoşuma gitti. Zaten bir insana zorla bir şey öğretemezsiniz. Bu konuda yapılacak ilk iş merak duygularını canlı tutmak. Uygulama boyunca yapılan etkinliklerde en çok bunu gözlemledim. Etkinliklerin tasarımı harikaydı ve daha önce çoğu hiç kullanmadığım etkinliklerdi. Merak duygusunu her daim canlı tutan bu etkinliklere ben de bayıldım. Çocuklar birbirinin yaptığını taklit etme konusunda çok yarışçılar. Özellikle haklarını kullanabilen çocukları görmek onları da harekete geçmeye teşvik edecektir. Etkinliklerde fark ettiğim bir başka güzel olay ise grup çalışmalarına fazlaca yer vermiş olmasıydı ve inanım sorunsuz bir şekilde işleyen bu süreçte öğrencilerin çıkardığı ürünler beni de çok etkiledi. Hem gazete haberleri hem de haberlerle tasarlanmış etkinlikleri izlemek benim bile çok hoşuma gitti ve çocuk hakları konusunda ben ne yapabilirim? fikrini oluşturdu. Bende bile bu fikirler oluşturduysa çocukları düşünemiyorum bile.”

Sınıf öğretmenin yapılan uygulamadan son derece memnun kalmış ve böyle bir uygulamanın yaşam boyu sürecek beceriler kazandırdığını ifade etmiştir.

Tartışma

Bu araştırmada ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin ve sınıf öğretmenin sosyal bilgiler dersinde güncel olaylarla hazırlanmış etkinliklere ilişkin görüşleri incelenmiştir. Araştırmanın birinci alt problemi olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımına ilişkin görüşleri incelendiğinde; öğrencilerin ilgili ders kapsamında yer alan kazanımlara ilişkin cevaplar verdiği ve uygulamada yer alan etkinlikleri beğendikleri görülmüştür. Araştırmanın ikinci alt problemi olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanılarak oluşturulmuş ders tasarımı boyunca hisleri incelendiğinde; uygulama sürecinde kendilerini çok iyi, mutlu hissettikleri ortaya çıkmıştır. Araştırmanın üçüncü alt problemi olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanılarak tasarlanmış ders boyunca neler öğrendikleri incelendiğinde; öğrencilerin uygulama ile haklarını öğrendiği ve öğrencilerde rol model davranışların pekiştirdiği tespit edilmiştir. Buradan hareketle güncel olaylarla hazırlanmış etkinliklerin öğrenmeyi kolaylaştırıcı etkileri olduğu söylemek mümkündür. Benzer sonuçlar Arın (2006), Bozkurt (2017), Karapınar ve Baysal (2004), Leblanc (1980), Lentnek (1997), Olson (1984), Ungerman (1961), Ünlüer (2008), Tangülü (2013), Zemin (2013) tarafından yapılan araştırmalarda da görülmektedir. Bu durum güncel olay kullanımının öğrenciler üzerinde olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Bu çalışmada da sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımının öğrenciler üzerinde olumlu etkileri görülmüştür.

Sınıf öğretmeni ile yapılan görüşmeler sonunda; güncel olayların sosyal bilgiler konularının öğretiminde kullanılmasını orijinal ve etkileyici bulduğunu söyleyen sınıf öğretmeni uygulama sürecini başarılı bulduğunu söyleyerek uygulamanın örnek bir uygulama olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte etkin vatandaşlık temasında yer alan kazanımları öğretmede başarılı olarak değerlendirdiği uygulamanın hem kendi bilgi ve beceri düzeyine hem de öğrencilerin bilgi ve beceri düzeyine olumlu katkılar sağladığına vurgu yapmıştır.

Öğrencilerin süreç boyunca ilgilerinin hep canlı kalmasından dolayı mutluluğunu belirtmiş ve etkinliklerin öğrenci seviyesi ve ilgisine uygun olduğunun altını çizmiştir. Sınıf öğretmenin bu görüşlerinden hareketle, yapılan uygulamanın öğretmen ve öğrencilere yani bir bakış açısı kazandırdığı söylenebilir. Sosyal bilgiler konularının öğretime farklı bir bakış açısı kazandıran bu uygulamanın, öğretmen tarafından olumlu değerlendirilmesi sonucu uygulamanın başarıya ulaştığı, çocuk hakları öğretiminde yeni alternatifler ortaya koyduğu ifade edilebilir. Nitekim Bekret (2019) çalışmasında kanıt temelli öğrenme yöntemi aracılığıyla güncel olay incelenmesine yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin olumlu ifadeler kullandığını tespit etmiştir. Bununla birlikte araştırma sonucunda sınıf öğretmenin derste kullanılan yöntem ve teknikleri daha önce kullanmadığı ortaya çıkmıştır. Bu durum Demirkaya Gedik (2008a) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerinin güncel olay materyallerinden yararlanma derecelerinin oldukça düşük olduğu sonucuyla da örtüşmektedir. Yine Deveci (2007) araştırmasında öğretmenlerin derslerde güncel olayları soru-cevap, araştırma ödevi ve rol oynama gibi birkaç teknikle sınırlı şekilde kullandığını belirtmiştir.

Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylarda haklarına ilişkin örneklerle karşılaşmak çocukları için keyif verici ve ilgi çekici olarak yorumlanmıştır. Bu çağ çocuklarının birbirine örnek olarak öğrenmesine çoğu zaman şahit olunmakta rol model davranışların pekiştirildiği görülmektedir. Buradan hareketle çocuklarla birlikte rol model yöntemi kullanılarak yapılacak etkinliklerin son derece faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle eğitimci çocuk hakları ihlalinde, problemin çözümünde ve doğru stratejilerin tercihinde rol model olarak gösterilecek gerçek olay ve kahramanlara ihtiyaç duymaktadır. Sosyal bilgiler dersinde rol modelden öğrenmeden bir yöntem olarak yararlanılabilecek etkinlikler tasarlanabilir.

Sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve ders kitabı incelendiğinde; etkin vatandaşlık öğrenme alanı içinde bulunan konuların derine inmeden yüzeysel anlatıldığı ve klasik bir yaklaşımla ders kitaplarında yer aldığı görülmüştür, ders kitaplarındaki içeriği zenginleştirmek ve ders kitaplarına bağımlılığını azaltmak adına güncel olaylar gibi medya unsurları sosyal bilgiler dersinde kullanılabilir.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Bu çalışmada yazarlar, araştırma sürecinin tüm aşamalarında eşit oranda katkı sağlamışlardır.

Çatışma Beyanı

Yazarlar potansiyel bir çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

Kaynakça

Akdaş, H. B. (2013). *Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin karar verme becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Arın, D. (2006). *Sosyal Bilgiler derslerinde güncel olayların kullanımının öğrenci başarısına ve hatırd tutma düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Bekret, D. (2019). *Kanıt temelli güncel olayların Sosyal Bilgiler dersinde kullanımına yönelik bir eylem araştırması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bozkurt, S. (2017). *İlköğretim 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elâzığ.
- Demirkaya Gedik, H. (2008a). Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel konular. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1, 117-134.
- Demirkaya Gedik, H. (2008b). *Sosyal Bilgiler eğitiminde güncel olaylar*. Yayınlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Deveci, H. (2007). Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların öğretimine ilişkin öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 417-451.
- Eryılmaz, Ö. (2015). *Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin sosyal problemlere duyarlılıklarına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Gürdoğan Bayır, Ö. (2010). *Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir
- Kabapınar, Y. ve Baysal, N.Z. (2004). İlköğretim hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimine yaşamın kendisini taşımak: Gazete haberinin kullanıldığı bir öğretimin tasarlanması ve değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 10 (3), 384-419.
- Kaltsounis, T. (1987). *Teaching Social Studies in the elementary school: The basics for citizenship*. (2nd ed.) New Jersey: Prentice Hall.
- Karagözoğlu, N. (2017). İnsan hakları eğitiminde gazetelerden yararlanma. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (3), 64-79.
- Leblanc, R.M. (1980). *Affecting attitudes of seventh grade students toward reading through using newspapers*. Yayınlanmamış doktora tezi. Houston University, Houston.
- Lentnek, R.L. (1997). *Turning the newspaper into a teaching tool: a study of the effects of newspapers incorporated into the curriculum of a fifth-grade class*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Georgia State University, Georgia.
- Merriam, S.B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*. S. Turan (Ç. ev. Ed.). Ankara: Nobel. [Oriijinal baskı 2009].
- Michealis, J.U. ve Garcia, J. (1996). *Social Studies for children: A guide to basic instruction*. (11th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Miles, M.B. ve Huberman, A.M. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. United States of America: Sage Publications.

- Munck, S. (2006). *Using newspapers and news magazines to teach history*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Wayne State University, College of Education, Michigan.
- Olson, M. R. (1984). *A study of the uses of the daily newspaper in the curriculum of elementary and secondary schools (current events, curriculum model, mass media, methodology)*. Yayınlanmamış doktora tezi. University of Oregon, Oregon.
- Paykoç, F. (1989). Güncel olaylarla belirli gün ve haftaların öğretimi. B. Özer (Ed.). *Özel öğretim yöntemleri Sosyal Bilgiler öğretimi içinde* (s. 44-60). Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2018). *İlkokul sosyal bilgiler dersi öğretim programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Tangülü, Z. (2013). 8. sınıf İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete kullanımının öğrencilerin bu derse ilişkin tutum ve başarısına etkisi. *Electronic Turkish Studies*, 8(5), 780-781.
- Uçuş, Ş. (2013). *Çocuk hakları eğitimi programının hazırlanması ve değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ungerma, J.M. (1961). *A pilot study for the teaching of current events to sixth graders in south plainfield , new jersey. An Enrichment of Teaching Aids to Meet an Expanding School Population*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Kean University, NewarkState College, New Jersey.
- Ünlüer, G. (2008). *Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zemin, S. (2013). *İlköğretim 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların öğrenci başarısına ve hatırdada tutma düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.